ROLUL PRINCIPIULUI ECHILIBRULUI DE INTERESE ÎN LICENȚIEREA ACTIVITĂȚII DE ÎNTREPRINZĂTOR

THE ROLE OF THE PRINCIPLE OF BALANCE OF INTERESTS IN BUSINESS LICENSING

Nicolae PASCARU, ORCID: 0000-0002-5392-5539
Universitatea de Stat din Moldova

CZU: 334.722:346.26 email: pascarunicolae.95@gmail.com

Scopul acestui articol este de a identifica coraportul dintre principiul echilibrului de interese și practicarea anumitor activități de întreprinzător supuse licențierii.

Atingerea acestui scop este asigurată prin următoarele obiective: analiza complexă a conținutului principiului echilibrului de interese, identificarea legăturii acestui principiu cu activitatea de licențiere, cercetarea aspectelor specifice legate de implementarea practică a acestui principiu. În acest sens, pentru a efectua un studiu mai detaliat al temei alese spre cercetare, vom utiliza drept bază metodologică o serie de metode specifice de cercetare cu caracter sociouman, ca de exemplu: metoda descriptivă, metoda analitică, metoda de sinteză, metoda comparativă, metoda concluziei etc.

Construcția intereselor ca motor al acțiunilor, faptelor, activităților individuale și colective ale oamenilor, manifestarea aspirațiilor lor de viață și conținutul activităților lor de viață, dezvoltarea tehnologiilor moderne de armonizare a intereselor în legislație, au deschis literalmente calea spre studierea unei probleme derivate și, implicit, conexe, dar și majore ale jurisprudenței contemporane, și anume, problema stabilirii unui echilibru de interese.

Problema găsirii unui echilibru între diversele interese în drept a fost și rămâne actuală în orice moment. Interesele au fost și continuă să fie unul dintre principalii factori ai vieții umane, influențând atât crearea, cât și funcționarea sistemului de drept. Înscrierea în lege a intereselor semnificative din punct de vedere social care corespund intereselor obiective ale societății este crucială pentru realizarea statului de drept, deoarece protejarea intereselor prin intermediul unor norme juridice care nu corespund intereselor obiective ale societății în ansamblu duce la încălcarea echilibrului acestora.

În consecință, una dintre cele mai importante sarcini ale dreptului devine armonizarea interesului public cu cel privat, realizarea unui compromis între aceste categorii de interese.

Deși principiul echilibrului între interesele private și cele publice în licențierea activității de întreprinzător nu este consacrat în legislație, în doctrina juridică, așa cum menționează unii autori, există diferite versiuni de desemnare a acestui principiu, care reflectă ideile sale esențiale ca „principiul justiției”, „principiul proporționalității”,

„principiul restrângerii minime a drepturilor subiecților privați în interes public" etc. [1, p.58].

Principiul echilibrului intereselor publice, în raport cu cele private, este un principiu universal de drept fiind aplicabil mai multor ramuri de drept, așa cum afirmă unii autori [2, p.117].

În literatura juridică, principiul echilibrării intereselor private și publice este menționat ca unul dintre principiile dreptului civil, al afacerilor, al dreptului executiv, al dreptului fiscal, al dreptului funciar, al asigurărilor sociale, al dreptului administrativ și al dreptului mediului. Aceste formațiuni juridice pot fi atribuite atât ramurilor de drept privat, cât și ale dreptului public.

Într-o opinie, autoarea E.G. Komissarova, consideră că structura principiului echilibrului intereselor publice și cele private are următoarea structură:

- proporționalitatea drepturilor și obligațiilor părților părți;
- disponibilitatea oportunităților reale pentru realizarea intereselor legitime ale fiecărei părți a părților [3, p.8].

Academicianul V.V. Laptev a atribuit principiul combinării intereselor private și publice principiilor de bază ale dreptului afacerilor, care, în special, este subliniat de alți reprezentanți ai științei dreptului afacerilor. În plus, în opinia autorului, această categorie juridică „este recunoscută ca principiu general al dreptului internațional și este aplicată de justiție în majoritatea țărilor străine dezvoltate" [4, p.13].

Principiul echilibrului intereselor publice, în raport cu cele private în procesul de licențiere, presupune respectarea de către stat a intervenției limitate în interesele private ale întreprinzătorilor, formarea unei ordini juridice în care participanții la raporturile juridice de licențiere să poată prevedea consecințele comportamentului lor și să aibă încredere în invarianța statutului lor oficial stabilit, a drepturilor dobândite și a eficacității protecției lor de stat și lege.

În procesul de licențiere a activității de întreprinzător, principiul echilibrului interesului public și cel privat își evidențiază valoarea sa practică prin faptul că în emiterea deciziilor de suspendare și sau de retragere a licențelor în activitatea de întreprinzător, autoritățile de licențiere trebuie să țină cont de acest principiu și de faptul că eventualele restricții impuse asupra drepturilor și libertăților individuale fundamentale ale întreprinzătorului de a practica o anumită activitate licențiată corespunde unui echilibru între interesele private și publice concurente protejate constituțional.

Pentru a obține un echilibru just al intereselor private și publice în procesul de licențiere a activității de întreprinzător, este de mare importanță consacrarea directă în legislația națională a Republicii Moldova [5].

În acest sens, o stipulare expresă a acestui principiu în Legea nr.235 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător ar exclude evitarea unor eventuale abuzuri de intervenție excesivă din partea autorităților statului în raport cu întreprinzătorii care practică un anumit gen de activitate licențiat [6].

Astfel, **în concluzie**, putem menționa că gradul de asigurare a echilibrului dintre interesele private și cele publice este o măsură a eficacității reglementării legale în domeniul licențierii activităților de întreprinzător sub aspectul îndeplinirii principalelor sarcini ale dreptului, care include, pe de o parte, protecția drepturilor întreprinzătorilor titulari de licență, pe de altă parte, asigurarea protecției drepturilor și interesului public. Cu alte cuvinte, eficacitatea reglementării legale în domeniul licențierii activităților de întreprinzător este determinată de măsura în care reglementarea normativă existentă permite un echilibru just între interesele private și cele publice, iar acest lucru poate fi asigurat doar de stipularea expresă a principiului echilibrului de interese în prevederile cadrului normativ.

De asemenea, așa cum am putut să deducem din punct de vedere doctrinar, autorii care au cercetat acest principiu și l-au definit, majoritatea opinează asupra faptului că principiul echilibrului de interese apare ca o condiție specială ce trebuie, în mod indubitabil, de consacrat la nivel normativ, acesta fiind unul dintre principiile care asigură un mod optim de funcționare a statului, a societății și a individului. Principiul echilibrului de interese se exprimă prin luarea în considerare și respectarea exactă a raporturilor proporționale dintre interesele legitime ale subiecților societății. Asigurarea echilibrului are ca scop crearea și menținerea condițiilor pentru a asigura realizarea și protecția intereselor legitime pe baza garanțiilor normative existente și introduse.

În acest sens, una dintre problemele nerezolvate de legiuitor este determinarea la nivelul cadrului normativ a echilibrului intereselor publice și private în reglementarea juridică a activității de întreprinzător. Această problemă are mai multe fațete, manifestările ei există în mai multe ramuri ale dreptului, deoarece interesele participanților la relațiile juridice adesea nu numai că nu coincid, ci sunt multidirecționale, ceea ce nu este întotdeauna luat în considerare de legiuitor. Astfel, o analiză a legislației actuale nu permite să ne facem nicio idee clară despre ceea ce legiuitorul înțelege drept interese publice și private în activitatea de întreprinzător.

Totodată, analiza complexă a acestui principiu ne permite să mai concluzionăm că principiul echilibrului de interese are statutul unui principiu independent și interacționează în mod activ cu alte principii de drept, dezvoltând și elaborând principiile egalității și bunei-credințe, și limitând domeniul de aplicare a principiilor inadmisibilității intervenției arbitrare a oricui în afacerile private, necesității exercitării neîngrădite a drepturilor civile, asigurării restabilirii drepturilor încălcate și protecției judiciare a acestora.

Referințe:

1. СТАРЖЕНЕЦКИЙ, В.В. *Россия и Совет Европы: право собственности*. Москва, 2004.
2. ВАВИЛИН, Е.В. *Осуществление и защита гражданских прав*. Москва: Волтерс Клувер, 2009.

3. КОМИССАРОВА, Е.Г. *Принципы в праве и основные начала гражданского законодательства*. Екатеринбург, 2002.
4. ЛАПТЕВ, В.В. *Предпринимательское (хозяйственное) право*: *Учебник Занковского.* Москва, 2006.
5. Legea nr.160 privind reglementare prin autorizare a activității de întreprinzător, adoptată la 22.07.2011. Publicată la 14.10.2011 în *Monitorul Oficial*, nr. 170-175.
6. Legea nr.235 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător. Adoptată la 20.07.2006, în vigoare din 01.01.2008), în *Monitorul Oficial*, nr.126-130 art.627 din 11.08.2006.